

Inbreng schriftelijk overleg

Wet fiscale klimaatmaatregelen glastuinbouw

Klimaatverandering is dé uitdaging van onze generatie. Door in 2040 klimaatneutraal te zijn, draagt de Nederlandse glastuinbouw bij aan het tegengaan van opwarming van onze aarde. Samen houden we onze planeet schoon en leefbaar. Juist de gezonde en groene producten uit onze kassen zijn cruciaal om onze leefomgeving te vergroenen en te koelen, mensen fit te houden en het leven te vieren. Toch ondergraaft het demissionaire kabinet met zijn Prinsjesdagvoorstellen de bestaanszekerheid van deze sector. Groenten, fruit, bloemen en planten worden daarmee in Nederland nóg duurder.

De fiscale klimaatmaatregelen glastuinbouw maken een einde aan kleinere, middelgrote en zelfs extensieve familiebedrijven. Voor de helft van de Nederlandse telers wordt het onrendabel om nog tomaten, paprika's, komkommers, aardbeien, ander zachtfruit of bloemen en planten te telen. Waar de energiekosten 2 tot soms 5 keer stijgen, kunnen deze kosten beperkt worden doorberekend aan de consument. Afschaffing van het tuinbouwtarief en inperking van de WKK-inputsvrijstelling remt dan ook met name klimaatkoplopers in het telen van gezonde en groene producten op Hollandse bodem. Gezond eten en een groenere omgeving wordt zo voor burgers onbetaalbaar, veel telers zullen stoppen of in de rode cijfers eindigen.

De glastuinbouw pleit voor het volgende:

- Handhaaf het verlaagd tarief tuinbouw om kleine, extensieve en middelgrote familiebedrijven in Nederland overeind te houden;
- Beperk de WKK-vrijstelling zoals beschreven in het wetsvoorstel, maar repareer daarbij wel de behandeling van de WKK door het altijd vrijgestelde warmteverlies voor de grote installaties (> 20MW) ook van toepassing te verklaren voor installaties < 20MW;
- Voer het CO₂-sectorsysteem en bijbehorende heffing in per 2025 conform hoofdstuk VIC, hiermee is het klimaatdoel voor 2030 geborgd en kan de budgettaire tabel in de Rijksbegroting worden ingevuld, en
- Betrek de glastuinbouw in de brede discussie over fossiele subsidies, het herzien van het volledige energiebelastingstelsel en het totale CO₂-beprijzingsbeleid.

Onbetaalbaar gezond en groen

Met de [Wet fiscale klimaatmaatregelen glastuinbouw](#) wil het kabinet tussen 2025 en 2030 zowel het verlaagd tuinbouwtarief uitfaseren als de WKK-inputsvrijstelling inperken en een verbeterd CO₂-sectorsysteem met vlakke - en dus eerlijkere - heffing per m³ gas invoeren gericht om ons klimaatdoel in 2030 en klimaatneutraliteit in 2040 te halen. Glastuinbouw Nederland is ingenomen met de invoer van het CO₂-sectorsysteem maar maakt zich grote zorgen over de grotere lastendruk die de eerste twee voorstellen op de telers legt. In opdracht van de Tweede Kamer en LNV [constateerde](#) WEcR namelijk eerder al dat hierdoor de totale lastenstijging voor telers van €24 miljoen in 2019 naar €740 miljoen in 2030 stijgt. Ook de recent gepubliceerde [studie](#) van Trinomics voor Financiën bevestigt deze ongekende impact opnieuw. Deze maatregelen grijpen daarmee diep in de sectorstructuur en het door het Rijk beloofde handelings- en toekomstperspectief in het [Convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030](#).

- ➔ In het coalitieakkoord werd €133 miljoen per jaar geraamd als impact en opbrengst van het aanpassen van de fiscale maatregelen voor de glastuinbouw. Er liggen nu

twee rapporten (WEcR en Trinomics) die de impact in 2030 ramen op respectievelijk €740 miljoen en €600 miljoen per jaar. Hoe beoordeelt de staatssecretaris de verschillen met het coalitieakkoord?

- ➔ Met welk doel wordt deze wet in oorspronkelijke vorm alsnog doorgevoerd gezien de significant hogere impact volgens WEcR en Trinomics?
- ➔ Hoe beoordeelt de staatssecretaris deze impact conform de inzet op handelings- en toekomstperspectief voor telers en een vitale glastuinbouw, zoals tussen sector en Rijk afgesproken in het Convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030?

Zonder het tuinbouwtarief verliezen kleine, extensieve telers handelings- en toekomstperspectief. Maar ook een groot deel van de middelgrote telers zal rood komen te staan. Deze fiscale maatregelen grijpen dan ook hard in op sectorstructuur. Alleen al bij tomaten zou de opbrengst ten minste 25% moeten stijgen om bedrijfsrendement te behouden. Kleine-, extensieve en middelgrote bedrijven zullen de klappen moeten opvangen en moeten stoppen. Met de sector is nooit, ook niet in het overleg over het convenant, een discussie gevoerd over hoe de sector eruit moet komen te zien, terwijl hier nu wel een drastische ingreep plaatsvindt.

- ➔ Hoe beziet de staatssecretaris deze onevenredige lastenverdeling over de glastuinbouwsector? Onderschrijft hij deze scheve verdeling over bedrijfstypen, zoals extensieve telers, waar het CO₂-sectorsysteem in gelijkere lastendistributie voorziet?
- ➔ Met welk doel grijpt het kabinet hiermee in op de bestaande sectorstructuur?

Een geleidelijke invoer van deze maatregelen tussen 2025 en 2030, zoals voorgesteld door het kabinet in de Voorjaarsnota, verandert hier in 2030 niets aan. De in de Voorjaarsnota aangekondigde Trinomics-studie bevestigt dat beeld. Zonder acht te slaan op die impact voor sector en de voedsel- en groenproductie in Nederland, zoals bevestigd door Trinomics, zet het kabinet zijn plannen onverwijld door.

- ➔ De Voorjaarsnota heeft een voorstel gedaan tot een ingroeipad richting 2030 om de maatregelen geleidelijk door te voeren. Het onderzoek van Trinomics bevestigt echter opnieuw dat deze maatregelen tegen 2030 niettemin grote impact zal hebben op de sector, ondanks de geleidelijke invoer. Hoe beoordeelt de staatssecretaris deze conclusies en haar gevolgen op de sectorstructuur?
- ➔ Deelt de staatssecretaris de mening dat het nieuwe CO₂-sectorsysteem de kabinetsambities om het fossiele brandstofverbruik te verlagen, zoals afgesproken in het convenant, en de budgettaire tabel met een lagere financiële impact op de sector, daarmee efficiënter, kan vervullen?

Het sectorsysteem buiten spel

Het CO₂-sectorsysteem wordt met deze maatregelen in feite buiten spel gezet. De energiebelasting voor de glastuinbouw geeft een grotere financiële prikkel dan de sector nodig heeft om onze klimaatdoelen te halen. Zowel WEcR als Trinomics schetsen een zeer forse kostenstijging van €740 à €600 miljoen per jaar resulterend in een CO₂-emissiereductie van slechts 0,7 Mton. Dit beleid komt voor de sector overeen met €850/ton CO₂, een ongekend hoog niveau dat nog nooit is vertoond of beleidsmatig toegepast.

Het sectorsysteem zou daarentegen een systeem zijn dat door middel van een vlakke, en dus rechtvaardige, heffing het CO₂-doel 2030 van de sector borgt. Het is een effectieve manier om ons klimaatdoel te behalen met zo min mogelijk impact op de financiële gezondheid van de sector. Oftewel: effectief en rechtvaardig beleid. Feitelijk verklaart het kabinet echter het recent afgesproken sectorsysteem nietig met een starttarief van

€1,35/ton CO₂ en verkiest het om via deze maatregelen de energiebelasting, door de degressiviteit van het energiebelastingstelsel, onevenredig over de sector te verdelen.

- Kan de staatssecretaris toelichten waarom voor deze scheve distributie is gekozen in plaats van de vlakke verdeling overeengekomen in het convenant?
- Is de staatssecretaris bereid het verlaagd tarief tuinbouw te handhaven en via het CO₂-sectorsysteem de juiste prijsprikkel toe te voegen, gebaseerd op de analyses van [Berenschot en Kalavasta](#) in opdracht van LNV?

Pas de inperk van de WKK-vrijstelling aan

Het kabinet wil dat het gasverbruik in de WKK dat samenhangt met zelf gebruikte elektriciteit vanaf 2025 volledig wordt belast. Daarmee stijgt het energiebelastingtarief per 2025 naar ruim €50/MWh. Dat is bijna 1.550% hoger dan het huidige elektriciteitstarief in de (nieuwe) schijf 5 en 30% hoger dan in de (nieuwe) schijf 4. Over een jaar staat de glastuinbouw daardoor een ongekende belastingstijging te wachten, waarop niet te anticiperen valt. Bovendien schakelen deze telers momenteel juist grootschalig over op LED-belichting, zoals terecht door het kabinet ingezet. Die belichting blijft straks uit, wat leidt tot minder groente- en fruitproductie en grote kapitaalvernietiging in de energietransitie.

Gascentrales - installaties boven de 20MWh - betalen wel terecht minder belasting. Dat is een ongelijke behandeling ten opzichte van WKK's die alle warmte nuttig gebruiken voor plantengroei in de kassen. Gascentrales en WKK's moeten daarom in de nieuwe plannen gelijkwaardig worden behandeld met dezelfde uitzonderingspositie.

- Bij het aanpassen van de WKK-vrijstelling krijgen bedrijven boven de 20MW bij eigen gebruik elektra altijd een deel van hun warmte vrijgesteld van belasting. Als een WKK kleiner dan 20MW haar opgewekte elektra zelf nuttig in de teelt gebruikt, moet zij vanaf 2025 100% belasting betalen. Belichte bedrijven met WKK hebben volgens het wetsvoorstel helemaal geen ingroeipad of uitfasering en krijgen dus in vergelijking met installaties boven de 20MW grens een groter deel van hun energie belast. Kan de staatssecretaris deze ongelijke behandeling toelichten?
- Is het voor de staatssecretaris mogelijk de impact op glastuinbouwbedrijven te schetsen als ze geen ingroeipad en geen tijd hebben om op deze nieuwe maatregel te anticiperen?
- Is de staatssecretaris bereid dat verschil recht te trekken door eenzelfde vrijstelling ook bij installaties kleiner dan 20MW in te voeren, zodat in beide categorieën volgens dezelfde principes en over dezelfde energie-inhoud belasting geheven wordt?

Belichte bedrijven, moeten net als alle anderen de kans krijgen om te reageren op deze wijzigingen. Met een klein amendement voorziet het wetsvoorstel echter in een rechtvaardige behandeling. De uitvoering is niet complexer dan het huidige wetsvoorstel want dezelfde informatie moet verzameld worden, het leidt slechts tot een beperkte verandering in de rekenformule:

*“In afwijking van het eerste lid, onderdeel a, wordt bij een installatie voor elektriciteitsopwekking met een totaal opgesteld thermisch vermogen van niet meer dan 20 megawatt vrijstelling van de belasting verleend ter zake van de levering of het verbruik van aardgas dat wordt gebruikt voor het opwekken van elektriciteit tot een hoeveelheid die correspondeert met 0,31658 Nm³ per kWh elektriciteit die de exploitant van de installatie invoedt op een distributienet **alsmede 0,21422 Nm³ per kWh elektriciteit die de exploitant van de installatie opwekt maar niet invoedt op een distributienet**. De hoeveelheid opgewekte elektriciteit die wordt betrokken bij de berekening van de hoeveelheid*

aardgas waarvoor de vrijstelling wordt verleend is maximaal de hoeveelheid elektriciteit die de exploitant heeft opgewekt met de installatie.”

De $0,21422\text{Nm}^3$ per kWh vrijstelling op opgewekte maar niet ingevoede elektriciteit in 2025 is berekend als de vrijstelling die geldt voor een opgewekte kWh ($0,31658\text{Nm}^3$) minus de energie-inhoud van de zelf gebruikte kWh elektriciteit. De stimulans tot verduurzaming is in het voorstel net als de budgettaire tabel gelijk, want het belaste gasverbruik stijgt evengoed aanzienlijk. Cruciaal verschil is dat ook dit glastuinbouwbedrijven met WKK's de gelegenheid krijgt om zich aan te passen en derhalve veel gedwongen bedrijfsbeëindigingen en extreme bedrijfsvergroting worden voorkomen.

Herzie het totale prijzingsbeleid

Weg van de fossiele subsidies en naar een eerlijker energiebelastingstelsel. Dat is wat Nederland én de glastuinbouw wil. Met een vlak(ke) energiebelastingstelsel betaalt iedereen - van burger tot industrie - evenveel voor zijn aardgas en elektriciteit. Een eerlijker systeem, waarin vrijstellingen voor industrieën verdwijnen: elke kilogram uitstoot CO_2 wordt gelijk gecompenseerd. Per sector kan aanvullende CO_2 -beprijzing wordt toegepast, zodat iedere sector daadwerkelijk zijn CO_2 -reductiedoel haalt. Want hoewel iedere kilogram CO_2 een gelijk effect heeft op klimaatverandering, [verschillen](#) de kosten van CO_2 -reductie per sector sterk. De hoogte van deze extra prijsprikkel wordt bepaald op basis van de maatregelen en investeringen die nodig zijn om dit sectorspecifieke klimaatdoel te halen. Dit creëert de juiste prijsprikkel die zorgt dat klimaatdoelen worden gehaald en onnodige kosten bij het bedrijfsleven worden voorkomen.

Wil het kabinet écht werk maken van de energietransitie dan moet het belastingstelsel fundamenteel op zijn kop in plaats dit paniekvoetbal. Een vlakkere energiebelasting die communiceert met bestaande systemen als ETS en ons CO_2 -sectorsysteem geeft ondernemers handelings- en toekomstperspectief in de groene economie van Nederland. Tot die tijd blijven het verlaagd tuinbouwtarief en de WKK-inputsvrijstelling de noodzakelijke doekjes voor het bloeden in het huidig degressieve stelsel om voedsel- en groenarmoede te voorkomen. Het is nu belangrijker dan ooit dat voedsel en sierteelt betaalbaar blijft voor burgers.

- ➔ Met andere bedrijfstakken zal worden overlegd over de afbouw van fossiele subsidies. Dit werd in de bijlage bij het Belastingplan 2024 aangegeven, terwijl de glastuinbouwmaatregelen onverwijld worden opgevoerd als voorbeeld dat de afbouw al is ingezet. Hoe beoordeelt de staatssecretaris de positie van de glastuinbouw ten opzichte van andere sectoren? Kan de glastuinbouw in die analyse, discussie en uitkomst over afbouw worden betrokken?